

Ostatni dzwonek dla klimatu. Aktywuj się!

Scenariusz zajęć został stworzony w ramach Tygodnia Edukacji Globalnej odbywającego się pod hasłem „Obudźmy się! To ostatni dzwonek dla klimatu!” w roku 2019.

Cele główne

1. Przybliżenie uczniom problematyki związanej ze zmianami klimatu i uwrażliwienie ich na efekty zmian spowodowanych nadmierną emisją dwutlenku węgla do atmosfery w wyniku spalania węgla i gazu oraz innych procesów spowodowanych działalnością człowieka;
2. Uświadomienie uczestnikom zajęć zagrożeń dotyczących zmian klimatu takich jak: topnienie lodowców, pustynnienie, rozmarzanie wiecznej zmarzliny, skażenie atmosfery, oceanów, mórz, rzek, a także wymieranie licznych gatunków roślin i zwierząt;
3. Zachęcenie uczniów do podejmowania działań naprawczych – **„mądra” konsumpcja** (racjonalne gospodarowanie jedzeniem, kupowanie produktów wytwarzanych lokalnie, ograniczenie spożycia mięsa na korzyść produktów pochodzenia roślinnego, eliminowanie plastiku, zmniejszenie produkcji śmieci, **wykorzystywanie alternatywnych źródeł energii** (elektrownie wodne, wiatrowe, energia słoneczna itp.), **„ekologiczny” transport** (rower, hulajnoga, transport zbiorowy);
4. Zaprezentowanie uczniom dziecięcych i młodzieżowych aktywistów klimatycznych takich jak: Greta Thunberg, Autumn Peltier, Xiye Bastida, Mari Copeny, Cassandra Lin. Pokazanie, że każdy z nas bez względu na wiek, może działać na rzecz lepszej przyszłości;
5. Zachęcenie uczniów do aktywności na rzecz klimatu i poprawy jakości życia.

Cele szczegółowe

uczestnik zajęć:

1. Pozna główne zagrożenia dla klimatu;
2. Dostrzeże pozytywne i negatywne procesy zachodzące w otaczającym nas świecie;
3. Zaznajomi się z konkretnymi danymi dotyczącymi emisji CO₂;
4. Dowie się o aktywnych działaniach na rzecz klimatu;

Miejsce

Zajęcia mogą odbywać się w szkole (lekcje, zajęcia świetlicowe, kółka zainteresowań), internacie, przedszkolu, świetlicy środowiskowej i domu kultury. Zajęcia realizowane są również w przestrzeni wystaw afrykańskich Muzeum Narodowego w Szczecinie od wtorku do piątku, w godzinach: 9.00-15.00. Prowadzą je: Dorota Baumgarten-Szczyrska i Dorota Obalek-Bylak. Istnieje możliwość umówienia się na zajęcia mailowo: d.baumgarten@muzeum.szczecin.pl lub d.obalek@muzeum.szczecin.pl

Adresat

dzieci i młodzież w wieku od 6 do 15 lat (szkoły podstawowe i przedszkola grupy „0”)

Czas trwania

60/90 minut (można modyfikować w zależności od potrzeb)

Pomoce dydaktyczne i materiały

Klasy 0-III: mapa świata (globus), film pt. „Paxi efekt cieplarniany”;

Klasy IV-VIII: mapa świata (globus), filmy do których linki, będą podane w dalszej części scenariusza

Przybory szkolne

klas 0-III: kredki, kolorowe kartki z grubszego papieru formatu A4 lub mniejszego, plastelina, flamastry, ołówki

klasy IV-VIII: flamastry, nożyczki, klej, ołówki, kolorowe kartki (A3, A4) lub papier pakowy, brystol. Mogą być również farby plakatowe i pędzle

Formy pracy

indywidualna i grupowa

Metody pracy

pagadanka, dyskusja, pokaz, działania praktyczne

Przed zajęciami

1. Poszukaj informacji na temat: globalnego ocieplenia i jego skutków dla mieszkańców Ziemi.
2. Poproś uczniów z klas IV-VIII SP, aby przez 2 tygodnie śledzili różne serwisy informacyjne (radio, telewizja, portale internetowe) i zwrócili uwagę na treści dotyczące klimatu, globalnego ocieplenia, strajku klimatycznego, aktywności podejmowanych na rzecz klimatu. Czy takie informacje się pojawiają? Jak często? Jakie tematy dominują?

Przydatne strony i książki

1. Jeśli chcesz dowiedzieć się więcej o tym, w jaki sposób człowiek przyczynia się do zmian klimatu oraz poznać fakty i mity dotyczące globalnego ocieplenia, opisane przez naukowców z Instytutu Geofizyki na Wydziale Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego wejdź na stronę:
<https://naukaoklimacie.pl/fakty-i-mity>
2. Więcej informacji o kryzysie klimatycznym i młodzieżowych strajkach klimatycznych znajdziesz na stronach:
<https://act.greenpeace.org/page/38454/petition/1>
<https://rebellion.earth/>
3. Książka Ewy Bińczyk „Epoka człowieka. Retoryka i marazm antropocenu”
4. Książka Karoliny Grabarczyk „I ty możesz zmienić świat. 42 inspirujące historie o niezwykłych dzieciach”

WPROWADZENIE

(ok. 10 minut)

Spróbuj przybliżyć uczniom temat zajęć zadając pytania i zachęcić ich do dyskusji:

Czy odpowiednio dbamy o naszą planetę?

Czy słyszeliście o tym, że klimat na ziemi się ociepla?

Co to znaczy?

Czy ta sytuacja Was niepokoi?

Czy zaobserwowaliście nietypowe zmiany klimatu w Polsce lub na świecie?

Co spowodowało ocieplenie klimatu?

Pytania tylko dla uczniów klas IV-VIII

Czy w mediach słyszeliście informacje dotyczące globalnego ocieplenia?

Strajku klimatycznego, aktywności dotyczących podejmowania działań na rzecz klimatu?

Gdzie takie informacje się pojawiały?

Jak często?

Czego dotyczyły?

I. Efekt cieplarniany a globalne ocieplenie

(ok. 15 minut)

Zapoznaj uczniów z pojęciami: **efekt cieplarniany i globalne ocieplenie**.

Wytłumacz jaki wpływ mają nasze działania na zmianę klimatu.

***Efekt cieplarniany** jest spowodowany przez gazy cieplarniane. Są to cząsteczki, które mają wspólną właściwość – pochłaniają ciepło. Nasza planeta zostaje rozgrzana przez promienie słoneczne i sama oddaje ciepło. Na to ziemskie promieniowanie „czułe” są gazy cieplarniane, które najpierw pochłaniają go mniej więcej tak jak gąbka pochłania wodę, by potem się go pozbyć i „wysłać” zarówno w stronę Ziemi, jak i kosmosu. Pewna część ciepła jest więc uwieczona w atmosferze ziemskiej – w sposób podobny jak w szklarni. Tak tworzy się równowaga termiczna, która utrzymuje się do czasu, gdy ilość gazów cieplarnianych jest niezmienna. Dziś jednak mamy do czynienia z gwałtownym wzrostem ilości tych gazów w atmosferze spowodowanych działalnością człowieka (spalanie węgla i gazu, wycinka drzew, przemysł itd.). Efektem nadprodukcji dwutlenku węgla jest wzrost średniej temperatury na naszym globie, który nazywamy **globalnym ociepleniem** powodującym zmiany klimatu.*

Dzieciom z klas 0-III szkoły podstawowej, możesz zaprezentować film „Paxi - efekt cieplarniany”

<https://www.youtube.com/watch?v=3oYYDXW1mMc>

Po filmie pokaż uczniom statystyki dotyczące emisji CO2 w transporcie i zapytaj jaki sposób podróżowania jest najlepszy dla naszej planety?

<https://www.green-projects.pl/podrozowanie-neutralne-dla-klimatu-emisje-co2/>

Uczniom z klas IV-VIII szkoły podstawowej możesz pokazać filmy zrealizowane przez WWF z serii „Punkt krytyczny”:

„Klimat się zmienia”

<https://www.youtube.com/watch?v=8xat0mNjktw>

„Świadoma konsumpcja”

<https://www.youtube.com/watch?v=nVLu-30qEhY>

„Rewolucja żywieniowa”

<https://www.youtube.com/watch?v=rck37mMECeA>

Po filmie uczniom z klas starszych przedstaw dane dotyczące emisji CO2. Wybrane wyniki dla Polski, Europy i Świata są na stronie:

<https://naukaoklimacie.pl/aktualnosci/emisje-co2-dalej-rosna-budzet-weglowy-2018-338>

<https://www.green-projects.pl/najwieksi-emitenci-co2-niechlubny-ranking/>

Cały raport, najważniejsze punkty i grafiki są na stronie Global Carbon Project:

<https://www.globalcarbonproject.org/carbonbudget/index.htm>

Zużycie CO2 w transporcie:

<https://www.green-projects.pl/podrozowanie-neutralne-dla-klimatu-emisje-co2/>

Policz swój ślad:

<https://post-turysta.pl/artukul/policzmy-swoj-slاد>

II. SKUTKI GLOBALNEGO OCIEPLENIA

(5 minut)

Zapytaj uczniów czy mogą podać przykłady zjawisk w przyrodzie będących konsekwencją globalnego ocieplenia. W klasach 0-III możesz skupić się tylko na kilku wybranych przykładach i pokazać uczniom zdjęcia. Wśród odpowiedzi powinny się znaleźć informacje o:

- topnieniu lodowców w różnych częściach świata: w Andach, Himalajach, na Alasce, w Nowej Zelandii;
- zmniejszaniu powierzchni lodów Arktyki, Antarktydy oraz Grenlandii;
- zaniku rzek;
- braku dostępu do wody pitnej;

- rozmarzaniu wiecznej zmarzliny;
- suszy i pustynnieniu terenów;
- fali upałów;
- zmianach prądów oceanicznych;
- powodziach i lawinach błotnych;
- pożarach;
- zanieczyszczeniu środowiska;
- uchodźcach klimatycznych,
- wymieraniu gatunków roślin i zwierząt;
- konfliktach o zasoby.

III. Co możemy zrobić?

(15 minut)

Zapytaj uczniów co możemy zrobić, aby powstrzymać ocieplenie klimatu?

Zapytaj co każdy z nas może zrobić sam, a co możemy zrobić wspólnie?

W klasach IV-VIII odpowiedzi możecie zapisać na tablicy. Uczniom możesz również zaprezentować 10 ciekawych rozwiązań proponowanych przez zespół stojący za projektem „Drawdown”:

<https://www.green-projects.pl/10-najlepszych-rozwiazan-dla-poprawy-klimatu/>

IV. Aktywuj się!

(20 minut)

Zapytaj uczniów kto może działać na rzecz poprawy klimatu? Dorośli czy dzieci?

Zainteresuj uczniów działaniami prowadzonymi przez dzieci i młodzież na rzecz klimatu, pokazując, że każdy bez względu na wiek może walczyć o lepszą przyszłość. Opowiedz uczniom o „Młodzieżowym Strajku Klimatycznym”, a także przedstaw wybrane sylwetki najbardziej znanych dziecięcych i młodzieżowych aktywistów. Możesz przedstawić tylko wybranych bohaterów lub wszystkich w zależności od czasu jaki przeznaczysz na zajęcia. Uczniom z klas 0-III proponujemy pokazać zdjęcia młodych aktywistów. Uczniom z klas starszych można pokazać filmy. Linki do filmów znajdują się przy opisie danej postaci. Tą część lekcji proponujemy rozpocząć od przedstawienia sylwetki **Grety Thunberg**.

MŁODZI AKTYWIŚCI

GRETA THUNBERG

Urodziła się 3 stycznia 2003 w Sztokholmie. Szwedzka aktywistka klimatyczna, która pod koniec sierpnia 2018 rozpoczęła samotny strajk pod budynkiem szwedzkiego parlamentu z transparentem *Skolstrejk för klimatet* (tłum. strajk szkolny dla klimatu). Jej postulaty kierowane do szwedzkiego rządu dotyczyły zmniejszenia emisji dwutlenku węgla i respektowania porozumienia paryskiego zawartego w 2015 roku. Greta strajkowała w każdy piątek, a jej decyzja i wytrwałość zachęciły młodych ludzi na całym świecie do zaangażowania się w Młodzieżowy Strajk Klimatyczny. Greta jest też przykładem jak osoba z Zespołem Aspergera może poruszyć tłumy.

Wspólnie z uczniami klas IV-VIII obejrzyjcie film o Grecie i początkach Strajku Klimatycznego:

https://www.youtube.com/watch?v=uRgJ-22S_Rs

Inne ciekawe filmy:

Wystąpienie Greta Thunberg na Szczycie Klimatycznym 2018 w Katowicach

<https://act.greenpeace.org/page/38454/petition/6>

Film o tym dlaczego Greta strajkuje:

<https://vimeo.com/317571196>

Zdjęcia:

[https://pl.pinterest.com/search/pins/?q=greta%20thunberg&rs=typed&term_meta\[\]=greta%7Ctyped&term_meta\[\]=thunberg%7Ctyped](https://pl.pinterest.com/search/pins/?q=greta%20thunberg&rs=typed&term_meta[]=greta%7Ctyped&term_meta[]=thunberg%7Ctyped)

AUTUMN PELTIER

Urodzona 27 września 2004 roku w Kanadzie. Jest członkinią Pierwszego Narodu Wikwemikonga, a także uznaną orędowniczką dbania o czystość wód. Autumn w 2018 roku wygłosiła przejmującą mowę dotyczącą ochrony zasobów wodnych i dostępu do wody pitnej na Zgromadzeniu Ogólnym ONZ w trakcie Międzynarodowego Dnia Wody. W 2016 roku, na jednym z publicznych wystąpień w obecności Justin'a Trudeau skrytykowała jego brak działań w zapewnieniu ludziom dostępu do wody pitnej.

Zdjęcia:

[https://pl.pinterest.com/search/pins/?q=Autumn%20Peltier&rs=typed&term_meta\[\]=Autumn%7Ctyped&term_meta\[\]=Peltier%7Ctyped](https://pl.pinterest.com/search/pins/?q=Autumn%20Peltier&rs=typed&term_meta[]=Autumn%7Ctyped&term_meta[]=Peltier%7Ctyped)

Artykuł:

https://www.vice.com/en_us/article/8xwvx3/the-indigenous-teen-who-confronted-trudeau-about-unsafe-water-took-on-the-un

MARI COPENY

Znana jako Little Miss Flint, urodziła się w 2007 roku w USA (stan Michigan). W wieku 8 lat Mari napisała list do prezydenta Obamy, prosząc go o spotkanie, by porozmawiać o kryzysie wodnym we Flint. Barack Obama przyjechał do Flint i zaangażował rząd

w rozwiązanie problemu. Dziewczynka zajmuje się również zbieraniem funduszy przeznaczonych na wsparcie dzieci w trudnej sytuacji materialnej w swojej miejscowości. Zebrała ponad 10 tysięcy dolarów w dwa tygodnie, by zapewnić ponad 1000 uczniom w miasteczku Flint wyprawki szkolne.

Informacje:

<https://www.maricopeny.com/>

XIYE BASTIDA

Xiye Bastida urodziła się w 2002 w Meksyku i wraz z rodziną doświadczyła skutków zmian klimatu. Dorastała w okresie suszy, a następnie ulewnych opadów deszczu i powodzi w swoim rodzinnym mieście San Pedro Tultepec (Meksyk). Kilka lat temu wraz z rodziną przeniosta się do Nowego Jorku i obecnie jest jedną z głównych organizatorek młodzieżowego strajku klimatycznego w USA, mówiącą o realnych zagrożeniach wynikających ze zmian klimatu, których już teraz doświadczają ludzie w różnych częściach świata.

Zdjęcia:

<https://www.instagram.com/xiyebeara/>

CASSANDRA LIN

Urodziła się w 1998 roku w małym miasteczku w Stanach Zjednoczonych. W wieku 10 lat przeczytała artykuł, że wielu ludzi nie stać na ogrzewanie mieszkania. Wraz z koleżankami i kolegami z klasy zaczęła poszukiwać rozwiązania tej sytuacji, czego efektem było wykorzystanie zużytego oleju roślinnego z lokalnych restauracji do ogrzewania mieszkań. Obecnie zajmuje się problemami dotyczącymi globalnego ocieplenia i jego konsekwencjami dla ludzi. Promuje wprowadzenie biopaliw, wytwarzanych ze zużytego oleju roślinnego do ogrzewania domów i transportu publicznego.

Film:

<https://www.youtube.com/watch?v=CpnfRMNKjBw>

Artykuł:

<http://mynamemystory.org/cassandra-lin.html>

GRUPA 21 NASTOLOTKÓW

Grupa młodzieży, która w 2018 roku pozwała rząd USA za brak działań przeciwko zmianom klimatu. Nastolatki oskarżyli rząd USA, o obojętność rządu związaną z ryzykiem emisji gazów cieplarnianych do atmosfery, która doprowadziła do „niebezpiecznej destabilizacji systemu klimatycznego”, który zagraża przetrwaniu przyszłych pokoleń. W pozwie młodzi ludzie użyli między innymi argumentu, że rząd naruszył doktrynę zaufania publicznego, która utrzymuje, że rząd jest odpowiedzialny za ochronę zasobów publicznych, takich jak ziemia i woda. Do pozwu dołączył znany naukowiec z NASA James Hansen, który rozpoczął badania nad zmianami klimatu w latach 70-tych. Jego wnuczka Sophie jest jedną z 21 młodych osób biorących udział w procesie.

Artykuł:

<https://www.nationalgeographic.com/news/2017/03/kids-sue-us-government-climate-change/>

V. Jak działać?

(20 minut)

Wytłumacz uczniom, że wprowadzanie zmian możemy zacząć od siebie i przekonania do działania na rzecz klimatu dwóch najważniejszych dla nas osób czyli mamy i taty! Możemy również zachęcić do zmiany myślenia brata, siostrę, dalszą rodzinę, naszych przyjaciół i kolegów.

Uczniowie klas 0-III

Poproś uczniów, aby każdy z nich przygotował plakat na dowolnym formacie kartki, który będzie można zawiesić albo w domu (np. na lodówce), albo w szkole. Plakat powinien zawierać jedno hasło dotyczące zmian jakich powinniśmy dokonać wokół siebie wraz z odpowiednią ilustracją. Hasła mogą być proste np.: pij wodę z kranu, nie używaj butelek plastikowych, gaś światło, segreguj śmieci, nie używaj worków foliowych, kupuj tylko potrzebne rzecz itd.

Uczniowie klas IV-VIII

Po części merytorycznej uczestnicy spotkania zostają podzieleni na grupy (dobór losowy). Każda z tych grup ma za zadanie wykonać plakat, który przekona ich szkolnych kolegów lub lokalną społeczność do działań na rzecz klimatu lub udziału w ważnym dla środowiska wydarzeniu (strajk klimatyczny, wyrażenie sprzeciwu wobec decyzji lokalnych władz dot. wycinki drzew, likwidacji parku itp.).

Przed wykonaniem pracy, możecie wspólnie obejrzeć najciekawsze hasła i plakaty z Młodzieżowego Strajku Klimatycznego:

<https://noizz.pl/ekologia/najlepsze-transparenty-z-mlodziejowego-strajku-klimatycznego-warszawa/2qse1cn#slajd-17>

Możesz również po prostu wpisać następujące hasła w wyszukiwarce i zobaczyć pomysły osób z całego świata strajkujących w obronie klimatu:

Climate strike

Friday for future

Extinction rebellion

Młodzieżowy Strajk Klimatyczny

VI. Podsumowanie

(5 minut)

Na koniec zajęć podkreśl znaczenie i konieczności wprowadzenia działań naprawczych. Wytłumacz uczniom, że teraz możemy jeszcze to zrobić, aby utrzymać wzrost temperatury na względnie bezpiecznym poziomie, ale na wprowadzenie zmian mamy zaledwie kilka lat! Dlatego musimy zacząć działać już teraz!

ARTYKUL 25

W myśl artykułu 25 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka każdy człowiek ma prawo do stopy życiowej zapewniającej zdrowie i dobrobyt. Celem Fundacji Artykuł 25 jest działanie na rzecz sprawiedliwej współzależności i zrównoważonego rozwoju krajów Globalnej Północy i Południa, co wspiera realizację powyższego prawa człowieka.

Zajęcia, na podstawie stworzonego scenariusza „Ostatni dzwonek dla klimatu. Aktywuj się!” zostały wprowadzone do stałej oferty edukacyjnej Muzeum Narodowego w Szczecinie, kierowanej do uczniów szkół podstawowych i przedszkoli, dzięki czemu nauczyciele mogą w dowolnym terminie umówić się na lekcję z dziećmi w muzeum, odbywającą się na stałych wystawach afrykańskich. Zajęcia realizowane są od 19 listopada 2019.

polska pomoc

Scenariusz zajęć „Ostatni dzwonek dla klimatu. Aktywuj się!” został przygotowany w ramach projektu „Spotkanie z Innym” – 5 edycja cyklu działań edukacyjnych promującego szacunek i solidarność względem innych kultur realizowanego przez Fundację Artykuł 25 w województwie zachodniopomorskim w 2019 roku.

Projekt współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Scenariusz zajęć „Ostatni dzwonek dla klimatu. Aktywuj się!” jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Doroty Baumgarten-Szczyrskiej i Fundacji Artykuł 25. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2019. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej.

www.artyku25.pl